

PATVIRTINTA
Klaipėdos „Pajūrio“ progimnazijos
direktoriaus 2024 m. birželio 14 d.
įsakymu Nr. V- 135

KLAIPĖDOS „PAJŪRIO“ PROGIMNAZIJA

ŠVIETIMO PAGALBOS MOKINIUI TEIKIMO TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Švietimo pagalbos mokiniui teikimo tvarkos aprašas (toliau - Aprašas) nustato pagalbos mokiniams teikimo tikslus, uždavinius, principus, formas, rūšis, gavėjus, teikėjus bei švietimo pagalbos organizavimą.

2. Švietimo pagalba mokiniui, tai progimnazijos darbuotojų (pagalbos mokiniui specialistų, sveikatos priežiūros specialisto, klasės vadovų, mokytojų, vadovų) veikla, susijusi su mokinių socialinių, pedagoginių psichologinių poreikių tenkinimu, leidžianti didinti ugdymo(-si) veiksmingumą.

3. Švietimo pagalbos tikslas – padėti įgyvendinti mokinių teisę į mokslą, užtikrinti veiksmingą mokinių ugdymąsi progimnazijoje, sudaryti prielaidas pozityviai socializacijai ir mokinių saugumui.

4. Šis Aprašas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu (2011 m. kovo 17 d. Nr. XI-1281, Žin., 2011, Nr. 38-1804), Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu (Žin., 2007, Nr. 80-3214; 2010, Nr. 157-7969), Specialiosios pagalbos teikimo mokyklose tvarkos aprašu (2011-07-08, Nr. V-1229, Žin., 2011, Nr. 92-4396), Socialinės pedagoginės pagalbos teikimo tvarkos Aprašu (Švietimo ir mokslo ministro įsakymu 2011-07-21, Nr. V-1393), kitais dokumentais, Vyriausybės nutarimais, Švietimo ir mokslo ministro įsakymais, mokytojų, klasės vadovų bei pagalbos mokiniui specialistų pareigybių aprašymais.

5. Apraše vartojamos sąvokos:

Švietimo pagalba – tai specialistų teikiama pagalba mokiniams, jų tėvams (globėjams, rūpintojams), mokytojams ir švietimo teikėjams, leidžianti padidinti švietimo veiksmingumą.

Mokymosi pagalba – mokytojų teikiama pagalba, kuri integruojama į mokymo(si) procesą. Pagalbą mokiniui pirmiausia suteikia ji mokantis mokytojas, pritaikydamas tinkamas mokymo(si) priemones, metodus, užduotis ir kt.

Psichologinė pagalba – mokinio asmenybės ir ugdymosi problemų įvertinimas ir sprendimas, psichologinės pagalbos teikėjams bendradarbiaujant su mokinio tėvais (globėjais, rūpintojais) ir mokytojais ir juos konsultuojant.

Socialinė pagalba – tai siekimas padėti vaikams geriau adaptuotis visuomenėje, bendruomenėje, švietimo, globos ar kitose socialinėse įstaigose, vykdančiose ugdymo funkcijas, racionaliau išnaudoti visas teikiamas galimybes lavintis, mokytis ir augti savarankiškais piliečiais.

Socialinė pedagoginė pagalba – progimnazijos darbuotojų (socialinio pedagogo, klasės auklėtojų, mokytojų ir administracijos) veikla, susijusi su mokinių socialinių ir pedagoginių poreikių tenkinimu.

Specialioji pedagoginė pagalba – pedagoginių priemonių sistema, padedanti užtikrinti veiksmingą specialiųjų poreikių turinčių asmenų ugdymą. Susirūpinimą keliantis mokinio elgesys – pirmą kartą pasireiškęs, spontaniškas, trikdantis ugdymosi procesą, pažeidžiantis kitų asmenų garbę ir orumą bei psichologinį ir fizinį saugumą, mokinio elgesys. Netinkamas mokinio elgesys – pasikartojantis, tyčinis, agresyvus, įžūlus, trikdantis ugdymosi procesą, pažeidžiantis kitų asmenų garbę ir orumą bei psichologinį ir fizinį saugumą, mokinio elgesys.

II. ŠVIETIMO PAGALBOS TEIKIMO UŽDAVINIAI IR PRINCIPAI

6. Švietimo pagalbos teikimo uždaviniai:

- 6.1. padėti įgyvendinti vaiko teisę į mokslą, užtikrinti veiksmingą ir tikslingą ugdymą(-ąsi);
- 6.2. visapusiškai pažinti mokinį, išsiaiškinti jo galias bei pagalbos poreikius;
- 6.3. teikti reikalingą socialinę pedagoginę, specialiąją pedagoginę, psichologinę pagalbą;
- 6.4. spręsti pamokų nelankymo problemas, šalinti pamokų nelankymo priežastis;
- 6.5. padėti mokiniams adaptuotis progimnazijoje, klasėje;
- 6.6. užtikrinti kokybišką ugdymąsi visiems visuomenės nariams, pripažįstant ir gerbiant įvairovę, atsižvelgiant į kiekvieno individualius gebėjimus ir poreikius, vengiant bet kokios diskriminacijos.
- 6.7. sudaryti sąlygas gabių mokinių ugdymui(-si);
- 6.8. padėti spręsti mokymosi sunkumų problemas;
- 6.9. vykdyti prevencines veiklas ir programas;
- 6.10. šalinti netinkamo elgesio priežastis;
- 6.11. bendradarbiauti su tarpžinybinėmis institucijomis.

7. Švietimo pagalbos teikimo principai:

7.1. **lygiateisiškumas** – užtikrinamas kokybiškas ugdymasis visiems jo dalyviams, atsižvelgiant į kiekvieno mokinio, jo tėvų (tėvų (globėjų, rūpintojų) lūkesčius, ugdymosi poreikių ypatumus, pagalbos ir paslaugų reikmes.

7.2. **individualizavimo** - priimant su vaiku susijusius sprendimus, atsižvelgiama į jo amžių, brandą, individualius poreikius, gebėjimus, artimiausios aplinkos (šeimos) poreikius, galimybes, lūkesčius ir kitas svarbias aplinkybes, bei vadovaujamosi geriausiais vaiko interesais;

7.3. **visapusiškumo** - siekiant sudaryti sąlygas veiksmingam įtraukiamam ugdymui, įvertinamas paslaugų ir pagalbos poreikis vaikui, jo tėvams (globėjams, rūpintojams) ir siekiama užtikrinti koordinuotai teikiamos švietimo pagalbos, socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų teikimą;

7.4. **ankstyvosios intervencijos** - siekiama kuo anksčiau atpažinti susirūpinimą keliančius vaiko elgesio požymius, užtikrinti reikalingos profesionalios, koordinuotai teikiamos švietimo pagalbos, socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų vaikui, jo tėvams (globėjams, rūpintojams) teikimą laiku;

7.5. **kompleksiškumas** – pagalba teikiama pagal poreikį kartu su kitomis švietimo sistemos pagalbos mokiniui teikimo formomis (informacine, psichologine, specialiąją pedagogine ir specialiąją pagalba, sveikatos priežiūra mokykloje bei kt.);

7.6. **bendradarbiavimo** – siekiant visuminio mokinio ugdymo (si), tikslingai įtraukiami visi mokyklos bendruomenės nariai, tėvai (globėjai, rūpintojai).

III. ŠVIETIMO PAGALBOS TEIKIMO FORMOS IR RŪŠYS

8. Švietimo pagalbos teikimo formos:

- 8.1. individualus darbas su mokiniu;
- 8.2. darbas su klase ar grupe;
- 8.3. darbas su mokinio šeima, jo atstovais pagal įstatymą;
- 8.4. darbas su mokyklos bendruomene;
- 8.5. darbas su vietos bendruomene;
- 8.6. darbas su socialiniais partneriais;

9. Švietimo pagalbos teikimo rūšys:

- 9.1. konsultavimas (individualaus mokinio, mažose mokinių grupėse (iki 7 mokinių), mokytojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) siekiant padėti išsiaiškinti ir suprasti tai, kas vyksta jų gyvenimo ir mokymosi erdvėje, padedant mokytis, naujai elgtis, geriau pažinti save ir kt.);
- 9.2. ugdymo diferencijavimas mokinių grupei (nuo 8 mokinių), siekiant sudaryti palankias sąlygas tiek gabių, tiek mokymosi problemų turinčių mokinių ugdymui(si);
- 9.3. socialinių, emocinių, gyvenimo įgūdžių formavimas — ugdomas gebėjimas priimti sprendimus ir spręsti problemas, kūrybiškai ir kritiškai mąstyti, bendrauti, pažinti save, elgtis visuomenėje priimtinais būdais, valdyti emocijas, sveikos gyvensenos įgūdžiai ir kt.;
- 9.4. elgesio korekcija, socialiai priimtino elgesio modeliavimas;
- 9.5. pamokų nelankymo, alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo, savižudybių, patyčių, smurto ir teisės pažeidimų prevencija;
- 9.6. pagalbos komandos telkimas progimnazijoje (esant reikalui, pasitelkiant šeimą bei socialinius partnerius), siekiant sėkmingai spręsti mokinių problemas.

IV. PAGALBOS GAVĖJAI, TEIKĖJAI

10. Pagalbos gavėjai - progimnazijos mokiniai, jų tėvai (globėjai, rūpintojai), mokytojai.
11. Pagalbos teikėjai: klasių vadovai, dalykų mokytojai, socialinis pedagogas, specialusis pedagogas, logopedas, visuomenės sveikatos specialistas, vaiko gerovės komisija, progimnazijos administracija.
12. Klasių vadovai:
 - 12.1. rūpinasi savo klasės mokinių asmenybės ugdymu(si) bei branda;
 - 12.2. domisi ir rūpinasi mokinių sveikata, jų sauga, puoselėja sveiką gyvenseną;
 - 12.3. suteikia mokiniui reikiamą pagalbą pastebėjus, kad jo atžvilgiu taikomas smurtas, prievarta, patyčios ar kitokio pobūdžio išnaudojimas;
 - 12.4. informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus) apie išskylančias problemas;
 - 12.5. siekia pažinti auklėtinių poreikius, polinkius, interesus, gabumus;
 - 12.6. bendradarbiauja su dalykų mokytojais, progimnazijos švietimo pagalbos specialistais, sveikatos priežiūros specialistais, progimnazijos administracija;
 - 12.7. padeda mokiniams spręsti psichologines, socialines, bendravimo, mokymosi ir kt. problemas;
 - 12.8. stebi, analizuoja tėvų (globėjų, rūpintojų) bei socialinės aplinkos poveikį ugdymui(si);
 - 12.9. aptaria su ugdytiniais jų veiklą bei ugdymo(si) rezultatus, padeda mokiniams išvelgti mokymosi veiklos rezultatų priežastis, numatyti tolesnius ugdymo(si) tikslus bei jų įgyvendinimo būdus;
 - 12.10. organizuoja auklėtinio mokymosi stiliaus nustatymą, ištiria ugdymosi galias, vykdo stebėseną.
13. Dalykų mokytojai:
 - 13.1. išsiaiškina mokinių poreikius, polinkius, tikslus, interesus, gabumus;
 - 13.2. diferencijuoja ir individualizuoja ugdymo procesą;
 - 13.3. pritaiko dalykų bendrąsias programas specialiujų ugdymo(si) poreikių mokinių ugdymui;
 - 13.4. stebi, analizuoja ir laiku identifikuoja kylančius sunkumus (pastebi, kad mokiniui nesiseka pasiekti bendrosiose programose numatytų konkretaus dalyko pasiekimų, po nepatenkinamo kontrolinio darbo įvertinimo, po ligos ir kt.), esant būtinybei informuoja klasės vadovą, mokinio tėvus (globėjus, rūpintojus);
 - 13.5. mokymosi pagalbą integruoja į ugdymo procesą. Pritaiko mokymo(si) užduotis, metodus ir kt.;
 - 13.6. teikia individualią pagalbą per pamoką, po pamokų arba kitu su mokiniu suderintu laiku;
 - 13.7. informuoja klasės vadovą, progimnazijos švietimo pagalbos specialistus, mokinio tėvus (globėjus, rūpintojus), kartu tariasi dėl pagalbos (jeigu suteikta pagalba neefektyvi);
 - 13.8. teikia pagalbą ruošiantis olimpiadoms ir konkursams;
14. Socialinis pedagogas:

- 14.1. problemų, susijusių su įvairiais mokiniams kylančiais sunkumais (pagrindinių vaikų reikmių tenkinimo, saugumo užtikrinimo) vertinimas ir sprendimas;
- 14.2. priežasčių šalinimas, dėl kurių mokiniai negali lankyti mokyklos ar vengia tai daryti;
- 14.3. bendradarbiavimas su klasių vadovais, kitais pedagogais, specialistais, administracija sprendžiant mokinių socialines-pedagogines problemas, ieškant efektyvių pagalbos būdų;
- 14.4. bendradarbiavimas su socialiniais partneriais (vaiko teisių apsaugos tarnyba, pedagogine psichologine tarnyba, policija, savivaldybės socialiniais darbuotojais, atvejo vadybininkais, VDC ir kt.);
- 14.5. darbas su mokiniais, priklausomais nuo alkoholio, psichotropinių medžiagų, patyčių;
- 14.6. pagalba tėvams ar teisėtiems mokinio atstovams ugdant savo vaiką (suprasti jo socialinius ir psichologinius poreikius, jų tenkinimo svarbą, geriau suprasti tėvų teises ir pareigas);
- 14.7. bendradarbiavimas su klasių vadovais rūpinantis mokinių socialinių įgūdžių ugdymu.
15. Specialusis pedagogas:
 - 15.1. teikia specialiąją pedagoginę pagalbą mokiniui ar mokinių grupei, atsižvelgdamas į kiekvieno specialiųjų ugdymosi poreikių mokinio gebėjimus, ugdymosi galimybes, mokymosi ypatumus;
 - 15.2. bendradarbiaudamas su pedagogais, specialiųjų poreikių mokinių tėvais (globėjais, rūpintojais), kitais asmenimis, tiesiogiai dalyvaujančiais ugdymo procese, numato ugdymo tikslus ir uždavinius bei jų pasiekimo būdus ir metodus, atitinkančius specialiųjų poreikių mokinių poreikius bei galimybes, ir juos taiko;
 - 15.3. teikia metodinę pagalbą mokytojams, specialiųjų poreikių mokinių tėvams (globėjams, rūpintojams);
 - 15.4. konsultuoja progimnazijos bendruomenę specialiųjų poreikių mokinių ugdymo, specialiosios pedagoginės pagalbos teikimo klausimais, formuoja bendruomenės ir visuomenės teigiamą požiūrį į specialiųjų poreikių mokinius;
 - 15.5. sudaro mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, individualius ugdymo planus (1 priedas).
16. Visuomenės sveikatos priežiūros specialistas:
 - 16.1. teikia sveikatinimo veiklos metodines konsultacijas mokytojams, mokiniams, jų tėvams (globėjams, rūpintojams) bei kaupia metodinę ir informacinę medžiagą mokinių sveikatos išsaugojimo ir stiprinimo klausimais;
 - 16.2. teikia informaciją sveikatos išsaugojimo bei stiprinimo klausimais ir organizuoja šios informacijos sklaidą (progimnazijos stenduose, renginiuose, viktorinose ir pan.) progimnazijos bendruomenei;
 - 16.3. inicijuoja ir dalyvauja mokyklos sveikatinimo projektų (programų) rengime bei juos įgyvendinant;
 - 16.4. teikia pagalbą mokiniams ugdant sveikos gyvensenos ir asmens higienos įgūdžius;
 - 16.5. dalyvauja organizuojant mokinių maitinimo priežiūrą, skatinant sveiką mitybą bei sveikos mitybos įgūdžių formavimą;
 - 16.6. dalyvauja progimnazijos darbo grupėse, sprendžiančiose mokinių psichologines, adaptacijos, mokymosi ir socialines problemas.
17. Mokyklos vaiko gerovės komisija:
 - 17.1. organizuoja ir koordinuoja prevencinį darbą, švietimo pagalbos teikimą mokiniams, mokytojams, mokinių tėvams (globėjams, rūpintojams), saugios ir palankios vaiko ugdymui aplinkos kūrimą;
 - 17.2. organizuoja švietimo programų pritaikymą mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, atlieka kitas su vaiko gerove susijusias funkcijas.
18. Mokyklos administracija:

- 18.1. analizuoja mokinių ugdymo, mokyklos veiklos, specialiųjų poreikių (gabiųjų, silpnųjų) mokinių ugdymo klausimus;
- 18.2. išimties tvarka svarsto ypatingus prevencinius atvejus, bendradarbiauja su teisėsaugos, teisėtvarkos institucijomis, pedagogine psichologine tarnyba.

V. PAGALBOS TEIKIMAS NETINKAMAI BESIELGIANTIEMS MOKINIAMS

19. Pagalba mokiniams teikiama remiantis pagalbos mokiniui teikimo schema;
20. Pedagogas, pastebėjęs ar gavęs informaciją apie susirūpinimą keliantį mokinio elgesį (mokinys trukdo darbą pamokoje, užkabinėja kitus mokinius, keikiasi, mušasi, gadina kitų asmenų daiktus ir pan.), jį nutraukia.
21. Mokiniui nurimus, pedagogas nutraukęs susirūpinimą keliantį mokinio elgesį, kalbasi su juo. Pokalbio su mokiniu metu pedagogas aiškinasi susirūpinimą keliančio elgesio priežastis, tariasi dėl problemos sprendimo. Tą pačią dieną pedagogas apie susirūpinimą keliantį mokinio elgesį ir įvykusį pokalbį su mokiniu informuoja mokinio tėvus (globėjus, rūpintojus) ir atsakingą asmenį.
22. Pasikartojus susirūpinimą keliančiam mokinio elgesiui, po nemažiau kaip 3 pedagogo(-ų) pokalbių su mokiniu nepavykus su juo susitarti, atsakingas asmuo informuoja mokyklos administraciją, organizuoja tėvų (globėjų, rūpintojų) ir pedagogų susitikimą, aptaria galimus mokinio susirūpinimą keliančio elgesio įveikimo būdus, susitaria dėl jų įgyvendinimo (pedagogo, vaiko, tėvų (globėjų, rūpintojų) atsakomybės, veiksmų, laiko
23. Bet kuris mokyklos bendruomenės narys, pastebėjęs susirūpinimą keliantį mokinio elgesį, jį nutraukia pagal galimybes ir informuoja atsakingą asmenį.
24. Pedagogas dėl netinkamo mokinio elgesio kreipiasi į mokyklos VGK, jeigu:
- 24.1. tėvai (globėjai, rūpintojai) neįsitraukia į savo vaiko susirūpinimą keliančio elgesio įveikimą ar atsisako bendradarbiauti;
- 24.2. dėl pedagogo ir tėvų (globėjų, rūpintojų) taikomų priemonių (ne ilgiau kaip iki 2 mėnesių) mokinio elgesys nepagerėja.
25. Apie pedagogo ketinimą kreiptis pagalbos dėl vaiko netinkamo elgesio įveikimo į mokyklos VGK atsakingas asmuo žodžiu arba raštu informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus).
26. Pedagogas mokyklos vaiko gerovės komisijai pateikia užpildytą Mokinio elgesio ir bendravimo aprašymą, informuodamas apie mokinio netinkamą elgesį.
27. Mokyklos VGK, gavusi pedagogo pateiktą Mokinio elgesio ir bendravimo aprašymą, organizuoja posėdį, kuriame dalyvaujant mokinio tėvams (globėjams, rūpintojams), pedagogui, pateikusiam Mokinio elgesio ir bendravimo aprašymą, ir atsakingam asmeniui, aptaria veiksmus sprendžiant problemą. Po svarstymo komisija priima nutarimą dėl:
- 27.1. rekomenduojamų pagalbos teikimo būdų ir jų įgyvendinimo (atsakomybės, veiksmų, laiko);
- 27.2. papildomo mokinio elgesio įvertinimo, kurį atlieka mokykloje dirbantys švietimo pagalbos specialistai (socialinis pedagogas, psichologas, logopedas, specialusis pedagogas).
28. Po papildomo mokinio elgesio įvertinimo mokyklos VGK, dalyvaujant mokinio tėvams (globėjams, rūpintojams), pedagogui, pateikusiam Mokinio elgesio ir bendravimo aprašymą, grupės, atsakingam asmeniui ir mokyklos švietimo pagalbos specialistui (-ams), papildomai vertinusiui (-iems) mokinio elgesį, priima sprendimą dėl:
- 28.1. švietimo pagalbos (socialinės pedagoginės ir (ar) psichologinės) teikimo;
- 28.2. individualaus pagalbos mokiniui plano (toliau – IPP) sudarymo .
29. Dėl Aprašo 11, 12 punktuose priimtų nutarimų įgyvendinimo mokyklos VGK gauna rašytinį tėvų sutikimą.
30. Už IPP sudarymą atsakingas mokyklos VGK pirmininkas.

31. Mokyklos VGK pirmininkas paskiria IPP įgyvendinimą koordinuojantį asmenį (gali būti bet kuris mokyklos VGK narys), kuris kartą per savaitę organizuoja susitikimus teikiamos pagalbos rezultatams aptarti su IPP įgyvendinančiais asmenimis.
32. Jeigu įgyvendinant IPP mokinio netinkamas elgesys nesikeičia arba IPP netenkina bent vieno iš jo dalyvių ir (ar) IPP nevykdomas, koordinatorius informuoja mokyklos VGK pirmininką. Mokyklos VGK pirmininkas inicijuoja IPP dalyvių pasitarimą dėl IPP įgyvendinimo ir (esant poreikiui) susitaria su IPP dalyviais dėl plano pakeitimų.
33. Mokyklos VGK pirmininkas sistemingai informuoja mokyklos vadovą apie plano vykdymą ir rezultatus.
34. IPP dalyviams nustačius, kad IPP priemonės yra neveiksmingos, rekomenduojama organizuoti mokyklos VGK posėdį, kuriame sprendžiama dėl kreipimosi į Pedagoginę psichologinę tarnybą (toliau PPT) mokinio specialiesiems ugdymosi poreikiams įvertinti.
35. Jeigu mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) nebendradarbiauja ir (ar) nevykdo VGK nutarimų, mokyklos vadovas raštu kreipiasi pagalbos:
- 35.1. į savivaldybėje vaiko teisių apsaugą užtikrinančią instituciją, nurodydamas problemą ir taikytas jos sprendimo priemones;
- 35.2. į Savivaldybės VGK, kai mokykla išnaudoja visas Apraše nurodytas pagalbos priemones dėl netinkamo mokinio elgesio įveikimo ir nepasiekia teigiamo rezultato.
36. Pagalbos mokiniui, įveikiant netinkamą elgesį mokyklos lygmeniu teikimo metu, mokyklos vadovai ir VGK gali konsultuotis su PPT.
37. Jei mokinio netinkamas elgesys kelia fizinį pavojų kitiems mokiniams, pagalbos mokiniui teikimo metu mokykla turi užtikrinti kitų mokinių saugumą pamokų ir pertraukų metu.

VI. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

37. Siekti, kad visa reikalinga mokymosi pagalba mokiniams būtų teikiama ugdymo proceso metu.
38. Klasių vadovai supažindina mokinius ir jų tėvus (globėjus, rūpintojus) su svarbiausiomis tvarkos aprašo nuostatomis, organizavimu.
39. Švietimo pagalbos mokiniui teikimo planavimas, aptarimas ir vertinimas, atsakingas aprašo vykdymas užtikrina visavertį švietimo pagalbos mokiniui įgyvendinimą progimnazijoje.
-